

Nieuznawane formy międzynarodowej komunikacji naukowej Regionalna współpraca badawcza w Chile

Realizacja działania naukowego pomoże mi przygotować wniosek do Narodowego Centrum Nauki w konkursie Opus lub Sonata. Wniosek ten chciałbym złożyć pod koniec 2024 roku. Według obecnych założeń ten przyszły projekt ma dwa zasadnicze zadania, empiryczne i teoretyczne. Pierwszym z zadań jest porównawcza analiza nieuznawanych form międzynarodowej komunikacji naukowej – zwłaszcza w naukach społecznych i humanistycznych – w Polsce, Danii i Chile, a więc w krajach z trzech różnych obszarów geopolitycznych. Drugim z zadań jest sporządzenie ramy teoretycznej, która pozwoli nie tylko nazwać owe formy, ale również ująć je w szerszej perspektywie teorii społecznej.

Imiesłów „nieuznawany” oznacza takie formy komunikacji naukowej, które mają charakter międzynarodowy, ale są pomijane lub nisko oceniane w systemach ewaluacji nauki i rzadko analizowane w anglojęzycznej literaturze akademickiej poświęconej umiędzynarodowieniu. Tymi formami są np. teksty polskich historyków zamieszczone w nieobecnych na polskiej liście ministerialnej pismach z innych państw Europy Środkowo-Wschodniej, tłumaczenia obcych prac filozoficznych na język polski (to przykłady z wywiadów wymienionych w pkt 1 poniżej), hiszpańsko- i portugalskojęzyczne publikacje notowane w bazie SciELO (Vélez-Cuarteros i in., *Regional and Global Science...*, 2016). Zajmując się tą tematyką, chcę również pokazać luki w głównym nurcie akademickich badań nad umiędzynarodowieniem oraz polityki naukowej dotyczącej umiędzynarodowienia. Ważnym kontekstem są też inicjatywy oceniania pracy naukowców na podstawie innej niż dominujące dotąd wskaźniki bibliometryczne (Pain, *How Academia Is Exploring New Approaches...*, 2023), które przeszacowują rolę języka angielskiego w komunikacji naukowej (Curry i Lillis, *Multilingualism in Academic Writing...*, 2022). Niemniej sam projekt ma cele poznawcze, nie interwencyjne.

Wspomniana rama teoretyczna przygotowana zostanie z uwzględnieniem szeregu koncepcji wykorzystywanych współcześnie w badaniach nauki i szkolnictwa wyższego: akademickiego kapitalizmu (Münch, *Academic Capitalism...*, 2013), globalizacji (Tight, *Globalization and Internationalization...*, 2021), gry ewaluacyjnej (Kulczycki, *The Evaluation Game...*, 2023), heurystyki sprawczości globalnej (Marginson i Rhoades, *Beyond National States, Markets, and Systems...*, 2002), metodologicznego nacjonalizmu (Shahjahan, Kezar, *Beyond the “National Container”...*, 2013) czy też globalnej Północy, przemocy epistemicznej oraz centrum i peryferii (Łuczaj, *Conceptualising the Academic Periphery...*, 2020).

Przyszły projekt będzie wspierał się na wynikach następujących wcześniejszych badań:

1. W latach 2020–2022 pracowałem jako postdoc w zespole finansowanym przez Narodowe Centrum Nauki (w projekcie *Punktoza w czasach systemów ewaluacji nauki*), analizując wywiady z polskimi humanistami i badaczami społecznymi poświęcone m.in. ich praktykom publikacyjnym. Wtedy zacząłem się przyglądać nieuznawanym formom międzynarodowej komunikacji naukowej.
2. Na wiosnę 2024 roku planuję pobyt badawczy w Danii, na Uniwersytecie w Aarhus, trwający do trzech miesięcy (uzyskałem już dofinansowanie w programie IDUB na Uniwersytecie Wrocławskim i otrzymałem zaproszenie od pracującej w Aarhus Katji Brøgger). Celem wyjazdu jest zgłębienie regionalnej komunikacji naukowej w krajach nordyckich – szczególnie z perspektywy naukowców duńskich – oraz opracowanie pierwszej conceptualizacji nieuznawanych form międzynarodowej komunikacji naukowej.
3. Prawdopodobnie w drugiej połowie lipca 2024 roku rozpocznie się opisany w niniejszym wniosku półtoramiesięczny wyjazd do Chile.

Jeśli chodzi o empiryczne zadanie przyszłego projektu, to dzięki uwzględnieniu państw z trzech obszarów geopolitycznych – Europy Środkowo-Wschodniej, Skandynawii oraz Hispanoameryki – możliwe stanie się przyjęcie międzynarodowej perspektywy porównawczej. Nawiązane kontakty powinny zaś pozwolić na powstanie publikacji współautorskich, w których reprezentowany będzie punkt widzenia naukowców z krajów objętych wcześniejszymi badaniami: Polski, Danii i Chile. Bez działania zamierzonego w konkursie Miniatura nie mógłbym uwzględnić żadnego kraju Ameryki Łacińskiej – przyszły projekt musiałby zostać zawężony do terenów Europy Środkowo-Wschodniej i Północnej, na czym znacząco straciłby jego międzynarodowy zasięg.

Jeśli chodzi o zadanie teoretyczne, to w różnych częściach świata prowadzi się różnego rodzaju badania i refleksje nad międzynarodową komunikacją naukową. Dla przykładu, w Danii analizowana jest obecnie państwowa polityka odmiędzynarodowienia uniwersytetów (Wright, *Danish university governance reforms...*, 2022), w Chile natomiast międzynarodowa współpraca badawcza rozpatrywana bywa przez pryzmat postulatów dekolonizacji (Muñoz-García i Guzmán-Valenzuela, *(De)colonizing International Collaborative Work...*, 2018). Zamierzone działanie naukowe umożliwi zestawienie różnych stanowisk, uwarunkowanych różnymi okolicznościami pracy naukowej i różnymi kontekstami geopolitycznymi, a przez to pozwoli na opracowanie pełniejszej ramy teoretycznej.